

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 19 listopada 2002 r.

35827

RPO-404182-I/02/MB

Pan
Jerzy Marcinek
Prezes Polskiego
Komitetu Normalizacyjnego
ul. Świętokrzyska 14
00 - 050 Warszawa

Szanowny Panie Prezesie,

W nawiązaniu do korespondencji prowadzonej w sprawie Polskich Norm w świetle ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198), uprzejmie informuję, że po zapoznaniu się z przedstawioną odpowiedzią, zmuszony jestem skierować do Pana Prezesa kolejne wystąpienie w przedmiotowej materii. Nie mogę bowiem podzielić przekonania Pana Prezesa, że Polskie Normy nie podlegają regulacjom wskazanej powyżej ustawy.

Nie ulega wątpliwości, że działalność Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, jako państwowej jednostki organizacyjnej, jest działalnością publiczną i jako taka podlega reżimowi ww. ustawy. Nadto, jak wynika wprost z mocy ustawy z dnia 3 kwietnia 1993 r. o normalizacji (Dz. U. nr 55 poz. 251 z późn. zm.), Polski Komitet Normalizacyjny jest odpowiedzialny za publikację Polskich Norm, ich rozpowszechnianie i informację o nich. Działania takie nie mogą mieć jednak charakteru komercyjnego, skoro Polskie Normy opłacane są w 100 % z pieniędzy publicznych. Także w świetle nowej ustawy z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz. U. Nr 169, poz. 1386), która wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2003 r., PKN jest krajową jednostką organizacyjną, budżetową. Regulacja z art. 5 ust 5, zgodnie z którą Polskie Normy korzystają z ochrony jak utwory literackie, a

autorskie prawa majątkowe do nich przysługują krajowej jednostce normalizacyjnej, nie może jednak być rozumiana, jako prawo PKN do pobierania komercyjnych opłat za Polskie Normy Pragnę w tym miejscu podkreślić, że nie kwestionuję samej zasady pobierania opłat. Opłaty te winny jednak obejmować koszt wykonania kserokopii i użytych w tym celu materiałów, a nie być ustalane dowolnie przez PKN. Takie komercyjne ustalanie cen nie da się bowiem pogodzić z oczywistym statusem PKN - państwowej jednostki organizacyjnej, finansowanej z budżetu państwa.

Zarówno na podstawie udzielonej przez Pana Prezesa odpowiedzi, jak i z faktu posługiwania się przez PKN dwoma adresami internetowymi (w tym com.pl) można wnioskować, że PKN dąży do sytuacji, w której działalność w postaci udostępniania Polskich Norm traktować będzie, jako komercyjną. Z takim stanowiskiem jednak nie sposób się zgodzić. PKN jest i pozostaje pod rządami nowej ustawy jednostką finansowaną ze skarbu państwa i w żadnym razie nie można uznać, że Polskie Normy mogą być udostępniane zainteresowanym przez, PKN na takich samych zasadach, jak w przypadku niezależnej organizacji komercyjnej. Ponadto zwrócić należy uwagę, że jednostka budżetowa może pobierać opłaty jedynie na podstawie wyraźnego upoważnienia ustawy, zaś w nowej ustawie takiego upoważnienia brak. Nie jest nim z, pewnością art. 14 ust. 3 pkt 2 ustawy o normalizacji, bowiem nie określa on obowiązku kontrahentów PKN. W tej sytuacji jedyną podstawą pobierania opłat może być tul. 15 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Także nie odpowiadające wymogom art. 91 ust. 2 Konstytucji RP zobowiązania wobec europejskich oraz międzynarodowych organizacji normalizacyjnych nie mogą w żadnym razie ograniczać ustawowych praw obywateli polskich. Podpisane więc w 1996 r. przez PKN tzw. „Memorandum”, które zobowiązuje PKN do zagwarantowania ochrony prawnoautorskiej norm europejskich w Polsce i ich komercyjnej sprzedaży, nie może więc - wobec powyższego - ograniczać praw obywateli wynikających z regulacji ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Pragnę również podkreślić, że wbrew twierdzeniom Pana Prezesa, że „od momentu wejścia w życie ustawy o dostępie do informacji publicznej nie zdarzył się żaden przypadek, aby ktoś z użytkowników Polskich Norm zwrócił się do PKN o bezpłatne udostępnienie norm w trybie cyt. ustawy”, przypadek taki miał miejsce. Jak mi wiadomo, sprawa była przedmiotem rozstrzygnięcia przez NSA w dniu 27 września br., sygn. akt II SA 1903/02, a o kopię wyroku wraz z uzasadnieniem już wystąpiłem.

Z wyrazami szacunku

/-/